

Nr 245.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän; given Stockholms slott den 24 april 1942.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Förslag
till
Lag
angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856)
om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.

Härigenom förordnas, att lagen den 15 december 1939 om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän¹ skall gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1943.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Jfr 1941: 143.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 april 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, finans- och handelsdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman:

I lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän stadgas, att krigsriskersättning skall, i den mån Konungen därom förordnar, av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Enligt lagen äger Konungen förordna, att av krigsriskersättning som skall insättas hos postsparbanken högst hälften skall under villkor som Konungen bestämmer innestå viss tid, ej över två år. Lagen gällde ursprungligen krigsriskersättning som belöpte å tiden till och med den 31 mars 1941.

Genom kungörelse den 15 december 1939 (nr 857) förordnades, att om krigsriskersättning för en och samma kalendermånad — efter avdrag för hyresavgift — uppginge till mer än 50 kronor, överskjutande belopp, på visst sätt avrundat, skulle av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Kungörelsen gäller dock allenast krigsriskersättning till befälhavare och besättning på svenskt handelsfartyg om minst 80 registertons nettodräktighet. Tillika förordnades i 6 § av kungörelsen, att av belopp som insattes hos postsparbanken hälften skulle innestå intill dess två år förflutit från insättningsdagen. Även denna del skulle emellertid få lyftas före utgången av nämnda tid bl. a. om beloppet erfordrades för sjömannens uppehälle eller underhåll åt hans familj eller eljest för fullgörande av förpliktelse, för vilken införsel finge äga rum, eller för annat ändamål av vikt, eller om sjömannen avled. Nämnda 6 § upphävdes genom kungörelse den 15 mars 1940 (nr 149). Därefter ha sålunda sjömännen varit berättigade att omedelbart lyfta hela beloppet av den krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken.

I 7 § i kungörelsen stadgas, att postsparbanken allenast såframt synnerliga skäl föreligga må avsända medel som enligt kungörelsen insatts hos banken till plats utom riket. Detta gäller dock ej plats, där sjömannen har sitt hemvist.

Lagen skall enligt lag den 14 mars 1941 (nr 143) gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1942.

Genom kungörelse den 14 mars 1941 (nr 153) förordnade Kungl. Maj:t, att jämväl tillämpningskungörelsen skulle gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1942, därvid dock 1 § skulle erhålla

viss ändrad lydelse. Denna paragraf har därefter ånyo ändrats, nämligen genom kungörelse den 19 juli 1941 (nr 661). Därefter gäller, att krigsriskersättning, som för en och samma kalendermånad — efter avdrag för hyresavgift — uppgår till mer än 150 kronor, skall till överskjutande del, på visst sätt avrundad, insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Härjämte stadgas emellertid, att, om sjömannen det begär, skall från insättning ytterligare undantagas högst 100 kronor, om och i den mån motsvarande belopp av hyran skall på grund av dragsedel utbetalas till person här i riket eller insättas i svensk bank.

Insättning och uttagning av krigsriskersättning har under tiden till och med mars 1942 ägt rum i följande omfattning:

Månad	Insättningar Kronor	Uttagningar Kronor	Kvarstående behållning Kronor
1940.			
Januari	201,099: —	21,041: —	180,058: —
Februari	1,101,319: —	229,926: —	1,051,452: —
Mars	2,014,025: —	1,094,899: —	1,970,578: —
April	1,541,275: —	1,542,541: —	1,969,312: —
Maj	1,320,588: —	660,323: —	2,629,576: —
Juni	1,272,735: —	714,636: —	3,187,675: —
Juli	1,682,990: —	668,298: —	4,202,366: —
Augusti	1,958,125: —	905,776: —	5,254,715: —
September	2,028,860: —	1,182,559: —	6,101,016: —
Oktober	2,359,643: —	1,282,846: —	7,177,814: —
November	2,117,486: —	1,557,631: —	7,738,469: —
December	1,936,535: —	1,609,936: —	8,182,159: —
1941.			
Januari	2,092,439: —	1,517,466: —	8,755,194: —
Februari	2,072,443: —	1,981,541: —	8,845,599: —
Mars	1,655,966: —	2,224,099: —	8,275,483: —
April	1,138,052: —	1,417,174: —	7,996,301: —
Maj	1,426,042: —	1,296,290: —	8,121,587: —
Juni	1,439,823: —	1,104,362: —	8,457,288: —
Juli	1,851,063: —	1,505,459: —	8,804,114: —
Augusti	1,927,198: —	1,451,552: —	9,280,249: —
September	1,891,797: —	1,421,147: —	9,748,125: —
Oktober	1,870,439: —	1,482,272: —	10,137,427: —
November	2,109,398: —	1,647,536: —	10,599,852: —
December	1,954,234: —	1,968,903: —	10,882,556: —
1942.			
Januari	1,791,087: —	1,687,074: —	10,986,570: —
Februari	1,680,534: —	1,774,042: —	10,893,062: —
Mars (approx. siffror)	1,393,000: —	1,750,000: —	10,536,000: —

I skrivelse till chefen för justitiedepartementet den 2 januari 1942 har svenska sjöfolksförbundet bland annat hemställt, att 1939 års lag icke måtte i sin helhet erhålla förlängd giltighet för tiden efter den 30 juni 1942, därvid förbundet synes ha åsyftat att undantag skall göras för sjömän som tjänstgöra å fartyg utanför den s. k. Skagerakspärren.

Förbundet har till stöd för sin framställning anfört följande:

Sedan krigsutbrottet mellan Japan och Amerikas förenta stater har postgången mellan Sverige och länder väster om Skagerakspärren ytterligare försvärats för att ej säga omöjliggjorts. Det är sålunda numera icke möjligt för rederier och ägare till fartyg som trafikera farvatten väster om spärren att erhålla regelbundna rapporter rörande den del av sjömännens krigsrisk- ersättning som enligt lagen om utbetalande av krigsrisk- ersättning till sjömän skall insättas på postsparbanken.

Redan under sista halvåret 1941 har det varit en del svårigheter för be- fälhavare att regelbundet komma i kontakt med sina rederier i hemlandet, vilket haft till följd, att lagen om krigsrisk- ersättningens utbetalande numera icke ens är populär bland de sjömän som tidigare haft sympatier för den- samma.

Våra ombudsmän, som vi numera ha placerade i engelska och amerikanska hamnar, ha sålunda i sina rapporter till förbundet meddelat, att en större del av det svenska sjöfolket börjat söka sig till utländska fartyg, där krigsrisk- ersättningen helt utbetalas efter varje fullbordad resa eller tilländalupen månad, då det numera är uteslutet för dem att återvända till hem- landet förrän kriget är slut, en tid som synes dem både fjärran och oviss.

Vår förbundsstyrelse har, på grund av den numera ytterligare försvärade postgången, beslutat rikta en vördsam hemställan till Eder att, så snart detta är möjligt, föreslå Kungl. Maj:tt att utfärda sådana ändrade föreskrifter angående lagens tillämpning, att sjömännens hela intjänta krigsrisk- ersättning utbetalas till de sjömän som äro anställda ombord i fartyg, som icke har förbindelse med hemlandet.

Lagen som på sin tid tillkom efter hemställan från enskilda represen- ter från såväl sjömännens som befålets organisationer var i första hand av- sedd att förhindra, att sjömännens onödigtvis förlösade sina under stora faror intjänta krigsrisk- ersättningar och det har även visat sig, att lagen haft denna åsyftade verkan. Det slösaktiga leverne som en hel del sjömän ådaga- lade under de första krigsmånaderna inskränker sig numera till enstaka be- sättningar och enskilda sjömän, då däremot den ordinarie sjömanskåren mera allmänt synes ha övervunnit den psykos som krigsutbrottet med de ökade riskerna medförde.

Det har sålunda visat sig, att stora summor av de på postsparbanken in- satta krigsrisk- ersättningarna blivit kvarstående ändock att sjömännens nu- mera äger rätt att lyfta sitt tillgodohavande. Även konsulatens rapporter över svenska sjömäns uppträdande i utländska hamnar visar, att sjömännens icke i någon större utsträckning göra sig skyldiga till busaktigt leverne.

Över skrivelsen har inforrats yttrande från kommerskollegium som i sin tur hört svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse, postsparbanken, Sveriges redareförening, Sveriges segelfartygsförening, Sveriges fartygsbefälsförening, svenska maskinbefälsförbundet och svenska stewartsföreningen

Sjömansvårdsstyrelsen och *Sveriges redareförening* ha avstyrkt sjöfolks- förbundets framställning.

Sjömansvårdsstyrelsen har därvid uttalat följande:

De i styrelsens tjänst anställda sjömansprästerna och deras medhjälpare i främmande hamnar stå i ständig kontakt, såväl personligen som brevledes, med våra sjömän bortom spärren och ha på grund härav omfattande förstahandserfarenheter av den oerhört stora betydelse, som ifrågavarande lag har såväl för våra sjömäns ekonomiska förhållanden som ock för deras allmänna välfärd. Upplysningsvis får styrelsen meddela, att i engelska hamnar äro stationerade icke mindre än sex svenska präster, av vilka fem uteslutande ägna sig åt omvårdnaden av de svenska sjömännen. Dessa präster äro verksamma på så betydelsefulla samlingsplatser för de svenska sjömännen som hamnstäderna Aberdeen, Cardiff, Glasgow, Liverpool, London och Newcastle-on-Tyne. Tre av nämnda präster äro samtidigt ombud för postsparbanken. Genom rapporter från sjömansprästerna och talrika telegram rörande de enskilda sjömännen bortom spärren hålles styrelsen oavslutligen underrättad om sjömannens förhållanden. Å andra sidan uppehåller styrelsen vidsträckta förbindelser med sjömannens familjer, som erhålla praktiskt bistånd, ofta av ekonomisk art, varför styrelsen äger rika tillfällen att bedöma lagens verkan med avseende även på sjömannens anhöriga.

På grundval av dessa sina direkta och indirekta erfarenheter av lagens verkningar vill styrelsen som sin bestämda mening uttala, att den skulle anse ett upphävande eller en ytterligare uppmjukning av lagen om krigsriskensättningens partiella insättande hos postsparbanken vara till stor och ödesdiger skada såväl för sjömännen som ock för deras familjer.

De tillgodohavanden, som våra sjömän tack vare lagen f. n. ha innestående på postsparbanken, äro till ovärderlig nytta såväl för sjöfolk, som lyckas återvända hem från utlandet, som ock för de sjömän, vilka under sin vistelse utomlands råka i nödställd belägenhet. Om en sjöman i utlandet råkar i ekonomiskt trångmål till följd av en tids arbetslöshet, sjukdom eller av någon annan orsak, kan han från sitt postsparbankskonto utfå penningmedel, såvida svenskt konsulat i ifrågavarande land styrker hans penningbehov och identitet, vilket i regel sker medelst telegram till postsparbanken. För undvikande av misshushållning med pengarna på grund av vederbörandes obekantskap med förhållandena på platsen, vilken kan medföra oförmånliga inköp eller för höga inkvarteringskostnader etc., eller också på grund av vissa personers oförmåga att handskas med pengar bruka konsulaten bistå sjömännen genom att kontrollera utgifterna. Där så är möjligt, anlita konsulaten härvidlag sjömansprästernas bistånd. Detta brukar tillgå på följande sätt. Sjömannens inkvartering ordnas av sjömansprästen, som skickar räkningarna till konsulatet. I detta sammanhang vill styrelsen påpeka, att det med hänsyn till den stränga övervakningen av utlänningar i England på en del platser varit möjligt för sjöman att få bostad utan förmedling av sjömansprästen, som är känd av myndigheterna på platsen. Vidare brukar anskaffning av kläder och annan utrustning ske i pålitliga affärer, varvid sjömansprästen ringer dit och garanterar ett visst belopp. Räkningarna från affären atteras av sjömannen själv och skickas via sjömansprästen till konsulatet, som betalar dem av sjömannens medel, vilka telegrafiskt införskaffas från postsparbanken. På liknande sätt brukar bespisningen ordnas. Sjömansprästen träffar överenskommelse med ett matställe, där sjömannen intager sina måltider och betalar genom att anteckna sig på en lista, vilken sedan skickas till prästen och konsulatet. Tillfredsställelsen över detta system, som givetvis ställer stora anspråk på sjömansprästernas och konsulernas intresse och arbetskraft, är som oftast ömsesidig. Där så icke är förhållandet,

är det i regel fråga om personer, som i händelse kontanter utlämnades skulle göra slut på dessa under några dagar. 'Ingen kan ana, vilka summor som kan förstöras av unga och oerfarna personer, om tillfälle därtill gives', skriver en sjömanspräst, '25 pund på en dag är icke ovanligt.' Tack vare denna utgiftskontroll undviker man, att det kommer någon 'nödständig', som på några dagar kan ha gjort slut på krigsriskmedel till ett belopp av exempelvis tusen kronor. En annan viktig fördel av att kontanter icke äro tillgängliga i obegränsad utsträckning är att 'lålandet sinsemellan' icke kan förekomma, påpekar en sjömanspräst. Därigenom ställas visserligen ökade hjälpanspråk på sjömanskyrkan, men därifrån utlämnas endast smärre belopp i taget, och i många fall återfår kyrkan sina utlägg genom konsulatens förmedling.

För det oförvillade tänkandet kan det på intet sätt framstå såsom ned-sättande för den stora skaran skötsamma och dugliga män inom vårt lands högt kvalificerade sjömanskår, om man fastslår, att de höga inkomsterna i krigszonerna inverkat nedbrytande på moralen och omdömesförmågan hos obefästa eller svaga karaktärer. I sin berättelse till 1941 års allmänna kyrkomöte har sjömansvårdsstyrelsen också framhållit, att den nuvarande lagen om sättet för utbetalande av krigsriskersättning till sjömannen måste tillmätas den allra största betydelse. Det är, som en sjömanspräst framhåller, meningslöst att i detta sammanhang tala om förmyndarvälde, som många kanske mindre välmenande vänner till sjöfolket gjort; det är att underskatta deras enorma svårigheter i en tid som denna. Ingen samhällsgrupp i vårt land är så utsatt för en krigs- och kristids alla yttre och inre vanskligheter som våra sjömän.

Det är också uppenbart, att verkningarna av vissa personers slösaktiga leverne även sträcka sig till livet och arbetet ombord. I den ohämmade nöjeslystnadens spår följer håglöshet och upplösning av arbetsdisciplinen, vilket i sin tur ökar seglatsens redan förut oerhörda påfrestningar för befälet och det skötsamma manskapet i krigszonerna. Det har ju ock beklagligtvis inträffat en del fall av psykiska sammanbrott hos skickligt och plikt-troget befäl, vartill en del besättningsmäns olämpliga uppförande varit en bidragande orsak.

Enligt de informationer, som styrelsen erhållit, föreligga inga bevis för att dugliga sjömän sökt sig från svenska till utländska fartyg som en följd av bestämmelserna om krigsriskersättningens utbetalande.

Vad slutligen beträffar betydelsen av de obligatoriska insättningarna på postsparbanken för sjömännens anhöriga, får styrelsen anföra följande. Det händer ofta, att familjer till sjömän bortom spärren råka i nödställd belägenhet, emedan såväl familjen som postsparbanken under en lång tid icke fått meddelande från familjeförsörjaren angående utbetalning från hans konto. Orsaken kan vara, att han befinner sig i farvatten, varifrån kommunikation med hemlandet icke är möjlig eller att hans brev förkommit utan att han har vetskap därom. I ett flertal sådana fall har hustrun eller annan familjemedlem vänt sig till sjömansvårdsstyrelsen, vilken till en början brukat bispringa vederbörande med någon penninghjälp. Senare har styrelsen emellertid i samråd med postsparbanken hänvisat vederbörande till banken, varvid det esomoftast visat sig, att ifrågavarande sjöman haft pengar inestående. Postsparbanken har i sådana fall av påtaglig försörjningsplikt efter prövande av behoven utbetalat skäligt belopp. Det är således tack vare sjömännens krigsriskkonton och postsparbankens tillmötesgående som vederbörande familjer inbesparats den tunga vägen till fattigvården, och det torde vara uppenbart, att den av sjöfolksförbundet påyrkade ändringen av föreskrifterna angående lagens tillämpning skulle

få de allvarligaste konsekvenser för många sjömansfamiljer i Sverige. Det av sjöfolksförbundet anförda argumentet om svårigheterna att erhålla regelbundna rapporter angående krigsriskersättningens utbetalande finner styrelsen tvärtemot vara ett skäl för lagens bibehållande.

Då styrelsen är övertygad om att stora mänskliga och nationella värden skulle äventyras genom upphävande eller ytterligare uppmjukning av lagen om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän, får styrelsen vördsamt avstyrka bifall till sjöfolksförbundets framställning i ärendet.

Redareföreningen har för sin del anfört:

Föreningen vill till en början beröra tvenne spörsmål i samband med sjöfolksförbundets nu ifrågavarande framställning, nämligen frågan om redovisning av rederierna till postsparbanken av sjömäns intjänta krigsriskersättningsbelopp samt sjömäns uppträdande. I avseende å det förra spörsmålet är det ju givet, att avspärrningen västerut försvårat möjligheterna att få in vederbörliga rapporter från befälhavarna rörande intjänade krigsriskersättningar. Dock är det föreningens uppfattning, att dessa svårigheter icke äro av alltför stor omfattning. I de flesta fall torde redovisning kunna ske genom telegram utan alltför stor tidsutdräkt.

Avseende härefter sjöfolkets uppträdande i hamn måste föreningen framhålla, att enligt från rederierna ingångna uppgifter förhållandena tyvärr icke synas hava under senare tid i nämnvärd grad förbättrats. Det har till och med uppgivits, att disciplinförhållandena ombord försämrats.

Beträffande härefter huvudfrågan, nämligen om en fortsatt giltighet av 1939 års lag om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän efter utgången av juni månad innevarande år får föreningen framhålla, att de skäl, som åberopats vid tillkomsten av ifrågavarande lag, i huvudsak alltjämt äro för handen. Sålunda är det uppenbarligen ett allmänt intresse, att skatterna betalas i vederbörlig ordning av manskapet ombord och att man i möjligaste mån kan nedbringa det stora antal fall av införsel i sjömäns löner, som visat sig vara för handen. Vidare är det av synnerlig vikt, att sjöfolkets familjer här i landet erhålla erforderliga medel för sitt uppehälle, vilket självfallet underlättas genom ifrågavarande lag.

Postsparbanken har beträffande verkningarna av lagen lämnat följande uppgifter:

Genom vederbörande rederier har krigsriskersättning för ersättningsberättigade sjömäns räkning insatts hos postsparbanken under år 1940 till ett sammanlagt belopp av 19,534,680 kronor och under år 1941 till ett belopp av 21,428,894 kronor. Under samma tid ha uttagningar från postsparbanken av krigsriskersättningsmedel ägt rum med sammanlagt 11,470,412 kronor resp. 19,017,801 kronor. Såsom framgår av dessa uppgifter, ha uttagningarna under år 1941 varit av förhållandevis större omfattning än under år 1940. Detta torde delvis bero därpå, att i postsparbanken insatta krigsriskersättningsmedel ännu under förra delen av år 1940 voro till hälften av insatt belopp spärrade för utbetalning. Bestämmelserna om denna spärrning upphävdes nämligen genom kungörelsen den 15 mars 1940 (nr 149). Oaktat uttagningarna stegrats under år 1941, uppgick vid utgången av sagda år den hos postsparbanken inestående behållningen på sjömännens konton för krigsriskersättning till icke mindre än 10,882,557 kronor, däri inberäknat ett belopp av 297,931 kronor i upplupna räntor för året.

Av de uttagna beloppen har en relativt obetydlig del remitterats direkt till sådana sjömän, som på grund av handelsavspärrningen vistats utom hemlandet. Under år 1940 utgjorde således summan av dylika remissor

sammanlagt 383.446 kronor och under år 1941 inalles 929,762 kronor. Vad ovan sagts om anledningen till ökningen av uttagen under år 1941 torde gälla även här.

Att uttag, som gjorts av sjömän för utbetalning i hamnar utanför avspärningen, varit obetydliga i förhållande till övriga uttag, torde sammanhånga med att krigsriskersättningsmedel icke kunnat sändas till sjömän i utlandet enbart på begäran från deras sida. Genom nämnda kungörelse den 15 mars 1940 upphävdes visserligen bestämmelserna om spärning av halva beloppet av insatt krigsriskersättning, men bestämmelserna i 7 § kungörelsen den 15 december 1939 (nr 857) ha alltjämt varit gällande. Jämlikt dessa senare bestämmelser har postsparbanken icke ägt att avsända sådana medel, varom nu är fråga, till plats utom riket med mindre synnerliga skäl därtill varit för handen. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser har postsparbanken förfarit så, att då uppsägning, som i regel skett telegrafiskt, ingått direkt från sjömannen, postsparbanken remitterat uppsagt belopp till vederbörande konsulat och samtidigt framhållit, att utbetalning finge ske, om behovet av medel kunde vitsordas. Vid utbetalning av krigsriskersättning till sjömän i engelska hamnar har ett annat tillvägagångssätt för uppsägningen praktiserats, sedan vederbörande generalkonsulat hos utrikesdepartementet den 25 juni 1941 därom gjort telegrafisk framställning. I denna anfördes, att konsulaten åsamkades betydande olägenhet, när postsparbanken sände telegramreissor — som sjömännen begärt direkt hos banken — till konsulaten för att genom dem överlämnas till vederbörande sjömän, enär sjömännen ofta hårt ansatte konsulaten för att utfå översända medel, även då behov icke föreläge. Generalkonsulatet anhöll därför, att sjömän, som direkt hos banken begärde att utfå medel, måtte hänvisas till närmaste svenska konsulat, som först kunde undersöka saken och därefter förmedla uppsägningen till postsparbanken. Sjömän i engelska hamnar ha därefter haft att vid behov av krigsriskersättningsmedel, som för deras räkning insatts hos postsparbanken, hänvända sig till närmaste svenska konsulat för att genom dess förmedling få uppsägningar vidarebefordrade till postsparbanken, som därefter remitterat uppsagda belopp.

I detta sammanhang torde böra meddelas, att sjömän, som befunnit sig utanför spärren, i icke ringa omfattning uppdragit åt postsparbanken att av sina hos banken insatta krigsriskersättningsmedel verkställa utbetalningar till anhöriga och andra i hemlandet. I vissa fall, där hemmavarande icke kunnat genom rederier eller annorledes komma i förbindelse med sjömännen, har postsparbanken, oaktat fullmakt eller annat medgivande icke kunnat införskaffas, utanordnat medel från sjömans konton till hemmavarande, därest nödställd belägenhet visat sig vara för handen. Obestridligen har det därför varit av värde för både sjömännen och deras anhöriga, att krigsriskersättningsmedel insatts i postsparbanken. Genom att så skett har nämligen förebyggts, att sjömännen under för dem påfrestande förhållanden långt borta från hemlandet förfogat över stora penningssummor utöver den normala hyran, varigenom de måhända i många fall skulle försatt sig ur stånd att bistå hemmavarande anhöriga, som äro beroende av deras ekonomiska stöd.

Sveriges segelfartygsförening, Sveriges fartygsbefälsförening, svenska maskinbefälsförbundet och svenska stewartsföreningen ha i huvudsak anslutit sig till sjöfolksförbundets framställning.

Fartygsbefälsföreningen har därvid anfört följande:

Sjöfolksförbundets framställning synes avse att sådan ändring skulle vidtagas i lagen eller i tillämpningsföreskrifterna, att krigsriskersättning skulle

kunna i sin helhet utbetalas till det sjöfolk, som tjänstgör i utanför Skagerakspärren sysselsatta svenska fartyg, men att lagen fortfarande skulle gälla för den del av handelsflottan, som trafikerar farvattnen innanför spärren.

Den av sjöfolksförbundet gjorda framställningen saknar icke fog. Genom att de fartyg, som segla utanför Skagerakspärren, nu så länge varit avstängda från förbindelse med hemlandet och väl sannolikt ännu för lång tid framåt komma att vara avstängda från sådan förbindelse, har sammansättningen av besättningarna på fartygen blivit en helt annan än tidigare. Många svenska sjömän, framför allt sådana som icke ha försörjningsplikt hemma, ha lämnat sina fartyg och i stället tagit hyra på andra nationers fartyg. Att så skett har utan tvekan i ett mycket stort antal fall förorsakats av svårigheten att kunna disponera över intjänt krigsriskersättning. För att komma ifrån dessa svårigheter ha de mönstrat i andra nationers fartyg, där de fritt kunnat disponera över hela det intjänta krigsriskersättningsbeloppet. Då skillnaden i krigsriskersättningens storlek på svenska och i varje fall en mycket stor del utländska fartyg icke varit av sådan storleksordning, att det inneburit någon nämnvärd förlust att taga tjänst på utländska fartyg, ha de föredragit sådan tjänst framför tjänst på svenska fartyg. Detta har i sin tur medfört, att besättningarna på utanför spärren numera seglande svenska fartyg bestå av sjömän av vitt skilda olika nationaliteter och endast i mindre utsträckning av svenskar. Då det icke förekommer att krigsriskersättningen innehålles för utländska sjömän ombord på svenska fartyg, anse sig svenska sjömän komma i en missgynnad ställning gentemot sina kolleger. Det synes föreningen under sådana förhållanden knappast längre finnas skäl för bibehållande av nuvarande bestämmelser för här ifrågavarande fartyg. Det svenska sjöfolk, som fortfarande seglar i svenska fartyg utanför spärren, torde med all sannolikhet kunna räknas till det bästa sjöfolket, som även om lagen upphäves komma att iakttaga sparsamhet med intjänta hyresmedel och genom dragsedel eller på annat sätt placera sina pengar i hemlandet. Föreningen har med stöd av sin här angivna uppfattning om läget intet att erinra emot att sådan ändring vidtages i lagen som av sjöfolksförbundet föreslagits.

Föreningen vill i detta sammanhang dock icke underlåta att påpeka önskvärdheten av att, därest en ändring i lagen nu vidtages, dock en mindre del av den intjänade krigsriskersättningen, exempelvis 15 à 20 procent, även i fortsättningen spärras. Innehållandet av en så ringa del av den intjänta ersättningen, som icke innebär någon väsentlig uppoffring för de sjöfarande, skulle medföra, att medel funnes för erläggande av de skatter, som under ett par år framåt från den tid då krigsriskersättning upphör att utgå, komma att påföras sjöfolket. Sålunda insatta medel skulle enligt föreningens uppfattning helt spärras och endast få tagas i anspråk för skatteinbetalningar. Då föreningen framlägger ett sådant förslag är anledningen därtill kännedomen om hurusom indrivningsförfarandet redan före kriget vållade såväl rederier som befälet ombord å fartygen mycket stora olägenheter. Det har också kunnat konstateras, hurusom antalet indrivningar av skattemedel undergått en ständig ökning, och det finnes skäl antaga, att antalet indrivningsfall efter kriget komma att väsentligt ökas. Det svenska sjöfolk, som nu seglar i utländska fartyg, kommer i sinom tid, om icke förr så efter krigets slut, att återvända till svenska fartyg och få då, om de icke ha några sparade medel, ännu mycket mindre möjligheter att betala dem påförda skatter än vad fallet var före kriget. Med hänsyn till att de av en sjöman under kriget intjänta hyresbeloppen så väsentligt överstiga normala hyresbelopp, komma nämligen skatterna under de första åren efter kriget icke att stå i något rimligt förhållande till den inkomst sjömannen då kan ha.

Föreningen har sålunda intet att erinra emot en ändring av ifrågavarande lagstiftning i huvudsaklig överensstämmelse med vad sjöfolksförbundet i sin skrivelse föreslagit, men önskar med hänvisning till anförd motivering, att en mindre del av den intjänta krigsriskersättningen innehålles.

Kommerskollegium har, med överlämnande av de till kollegiet inkomna yttrandena i ärendet, ställt sig avvisande till sjöfolksförbundets yrkande. Kollegiet har anfördt:

Såsom framgår av propositionen nr 69 till urtima riksdagen 1939, vilken proposition ligger till grund för förevarande lagstiftning, har huvudsyftet med bestämmelserna varit att söka motverka de sociala olägenheter, som kunde följa av att sjömännen under för dem särskilt påfrestande tider komme att disponera över en inkomst, som vore betydligt högre än den normala hyran. Enligt kollegiets mening kan ej heller råda något tvivel därom, att denna lagstiftning under den tid, densamma varit tillämplig, haft stor betydelse ur social och nationalekonomisk synpunkt och därjämte i stort sett varit till betydande gagn såväl för de sjömän, som berörts av densamma, som för deras hemmavarande, av dem beroende familjemedlemmar.

Framhållas må vidare, att genom kungörelserna den 15 mars 1940 (nr 149) samt den 14 mars och den 19 juli 1941 (nrs 153 och 661) vidtagits avsevärda lättnader i tillämpningsföreskrifterna till lagen, varigenom de olägenheter för sjöfolket, som inskränkningen i förfoganderätten över intjänad krigsriskersättning ansetts medföra, såvitt kollegiet kan bedöma, blivit i väsentlig grad undanröjda. Sålunda kan numera den del av krigsriskersättningen, som enligt bestämmelserna skall insättas för sjömannens räkning i postsparbanken, omedelbart lyftas. Vidare är det belopp av ersättningen, som får kontant utbetalas till sjömannen, höjt från 50 till 250 kronor för kalendermånad, dock under villkor att ett belopp av hyran, motsvarande vad sjömannen kontant uppbär av krigsriskersättningen utöver 150 kronor för samma månad, på grund av dragsedel utbetalas till person här i riket eller insättes i svensk bank.

Med hänsyn till angivna synpunkter förefalla de av sjöfolksförbundet anförda skälen för undanröjande av ifrågavarande lagstiftning icke tillräckligt övertygande. Vad angår uppgiften om svårigheten för befälhavare å sådana fartyg, som befinna sig utanför Skagerakspärren, att lämna regelbundna rapporter om de belopp, som skola insättas i postsparbanken, torde, såsom redareföreningen meddelat, redovisningen av beloppen i fall, som i framställningen åsyftas, i allmänhet ske telegrafiskt. I framställningen har ej heller påvisats, att redovisningen till postsparbanken i nämnvärd omfattning skulle hava fördröjts eller försumrats på grund av dålig postgång. Däremot torde på grund av den otillfredsställande postgången i vissa fall ha uppstått svårigheter för hemmavarande familjemedlemmar att utfå insatta medel. Och även översändandet av medel från postsparbanken till sjömän, som befinna sig utanför spärren, torde möta vissa vanskligheter med hänsyn till de oregelbundna förbindelserna. Att därigenom vissa olägenheter såväl för sjömännen som för deras familjer stundom uppstått, kan icke förnekas. Såsom framgår av postsparbankens och sjömansvårdsstyrelsens yttranden, vilka enligt kollegiets mening förtjäna synnerligt beaktande, har man dock i görligaste mån sökt motverka dessa olägenheter. Såvitt kollegiet kan finna äro desamma icke heller av sådan omfattning, att de böra föranleda upphävandet av ifrågavarande bestämmelser. Vad särskilt angår översändandet av medel från postsparbanken till sjömän utanför handelsspärren, framgår av nyssberörda yttranden, att detta, där så behöves, ordnas telegrafiskt genom förmedling av vederbörande svenska konsulat. I detta sammanhang må även erinras om bestämmelsen i 3 § kungörelsen den 15 december 1939 (nr 857) angående till-

lämpningen av ifrågavarande lag därom. att befälhavare i fråga om den, som har hemvist utom riket, må medgiva undantag från stadgandet om skyldigheten att insätta krigsriskersättningsbeloppet i postsparbanken, såframt det finnes kunna ske utan menlig inverkan på förhållandena ombord. Denna bestämmelse torde kunna tillämpas även på svenska sjömän, vilka på grund av avspärrningen nödgats skaffa sig tillfälligt hemvist i utlandet.

Beträffande vidare sjöfolksförbundets uppgift, att större delen av svenska sjöfolket börjat söka sig till utländska fartyg, å vilka hela krigsriskersättningen kontant utbetalas, har sjömansvårdsstyrelsen häremot framhållit, att inga bevis föreläge för att dugliga sjömän sökt sig från svenska till utländska fartyg som en följd av bestämmelserna om krigsriskersättningens utbetalande. Enligt uttalanden under hand från redareföreningen och enskilda rederier torde allenast sådana sjömän, vilka utan tanke på framtiden förlösa sina pengar, av nämnda anledning söka sig till utländska fartyg, medan det sköt samma sjöfolket i regel inser, att det tillämpade utbetalningssystemet är till såväl eget som hemmavarande anhörigas bästa. Uppgift står sålunda här mot uppgift och det har icke låtit sig göra att härutinnan förebringa närmare utredning. Kollegiet föreställer sig emellertid, att det endast i undantagsfall ifrågakommit att ansvarsmedvetna svenska sjömän avstått från att taga hyra på svenska fartyg endast på grund av begränsningar i rätten att kontant utfå krigsriskersättning.

Vidkommande slutligen sjöfolksförbundets uppgift rörande rapporter från konsulaten om svenska sjömans uppträdande i utländska hamnar torde därmed avses en redogörelse, som på sin tid lämnats av svenska beskickningen i Berlin och var grundad på införskaffade yttranden från ett antal svenska konsulater i Tyskland. Av denna redogörelse framgick visserligen, att ehuru onekligen i åtskilliga fall befogade klagomål kunnat riktas mot svenska sjömans uppträdande i tyska hamnar, sådana fall dock kunde i förhållande till fartygstrafikens omfattning karakteriseras som rena undantag. Då emellertid rapporterna endast avsågo sjöfolkets uppträdande under vistelse i land i tyska hamnar, kan nämnda redogörelse icke anses giva en tillförlitlig bild av förhållandena i allmänhet i ifrågavarande avseende i utländska hamnar. En helt annan uppfattning får man av vissa från tid till annan till kollegiet inkomna meddelanden om mer eller mindre svårartade, av spritmissbruk framkallade uppträden ombord å svenska fartyg, huvudsakligen i främmande hamnar men även till sjöss. Dylika fall inrapporteras dock i allmänhet till kollegiet endast om de stå i direkt samband med olycksfall och därför inom kollegiet skola underkastas granskning ur arbetarskyddssynpunkt. Sedan krigets början har sålunda inom kollegiet handlagts 76 dylika anmälningar om olycksfall, varav 33 med dödlig utgång, vilka samtliga kunna tillskrivas missbruk av spritdrycker. Jämväl av förevarande av sjömansvårdsstyrelsen och redareföreningen avgivna yttranden framgår, att någon nämnvärd förbättring i ifrågavarande avseende icke kunnat förmärkas.

I detta sammanhang förtjänar uppmärksammas en den 13 december 1941 i riksdagens andra kammare till statsrådet och chefen för justitiedepartementet ställd interpellation (andra kammarens protokoll nr 51), däri med anledning av vissa sjömans uppträdande ombord och i främmande hamn framställdes frågan, huruvida statsrådet hade för avsikt att vidtaga någon åtgärd för att åstadkomma ändring till det bättre. I anslutning till interpellationen berördes bl. a. lagstiftningen om utbetalande av krigsriskersättning, varvid interpellanten beklagade de 'uppmjukningar', som vidtagits i lagens tillämpningsbestämmelser, vilka ansåges icke hava varit till gagn för sjöfolket utan tvärtom.

Av det anförda torde framgå, att kollegiet icke anser sig kunna tillstyrka sjöfolksförbundets hemställan, att ifrågavarande lagstiftning icke måtte prolongeras. Ej heller anser kollegiet tillräckliga skäl föreligga för bifall till det förslag, som förbundet synes alternativt ifrågasätta, nämligen en ändring av tillämpningsföreskrifterna av innebörd, att sjömännens hela intjänta krigsriskersättning må utbetalas till sjömän, som äro anställda ombord å fartyg, som icke har förbindelse med hemlandet.

Med anledning av fartygsbefälsföreningens i dess yttrande i ärendet framförda förslag, att en mindre del av den intjänta krigsriskersättningen, exempelvis 15 å 20 procent, även i fortsättningen skulle spärras för skatteinbetalningar, får kollegiet slutligen framhålla, att kollegiet visserligen finner de därvid framförda synpunkterna äga starkt fog men att kollegiet med hänsyn till förhållandena omständigheter icke för närvarande vill föreslå någon ändring av tillämpningsföreskrifterna i dylik riktning.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer kollegiet, att Kungl. Maj:t måtte förelägga innevarande års riksdag förslag om fortsatt tillämpning av lagen om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän samt, vid bifall härtill, förordna om fortsatt tillämpning jämväl av nu gällande tillämpningsföreskrifter till lagen.

Lagstiftningen om insättande av krigsriskersättning hos postsparbanken synes ha varit av stor betydelse för sjömännen under den tid den varit gällande. Sedan sjöfarten västerut i huvudsak spärrats ha visserligen såsom sjöfolksförbundet framhållit vissa svårigheter yppats vid tillämpningen av lagen på grund av dröjsmål med befälhavarnas rapporter. Dessa svårigheter synas dock icke böra tillmätas alltför stor betydelse. Tillräcklig anledning att från lagens tillämpning undantaga sjömän, som ha anställning å svenska fartyg utanför Skagerakspärren, synes därför icke föreligga. Särskilt av sjömansvårdsstyrelsens yttrande framgår, att lagstiftningen även för dessa sjömän har en viktig funktion att fylla.

Enligt tillämpningskungörelsen till lagen föreligger numera icke hinder att när som helst uttaga hos postsparbanken insatt belopp, ehuru särskilt villkor stadgas för utbetalning från postsparbanken till utlandet. Av den lämnade redogörelsen framgår emellertid, att det oaktat mycket stor del alltjämt är inestående. Bestämmelserna torde därför med fog kunna sägas ha i hög grad bidragit till sparande. Vad detta betyder för sjömännen och deras anhöriga är alltför uppenbart för att behöva här närmare utredas.

I detta sammanhang må nämnas, att utrikesdepartementet och postsparbanken åtagit sig att bestrida kostnaderna för erforderliga telegram, när belopp rekvireras och utbetalas till utrikes ort.

Jag vill förorda att ifrågavarande lag, som gäller krigsriskersättning för tiden till och med den 30 juni i år, utsträcker att gälla krigsriskersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1943.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ett i enlighet med det anförda upprättat förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till

Departements-
chefen.

*sjömän (Bilaga A)*¹ måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av detta protokoll.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

G. Tidelius.

¹ Denna bilaga, som är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

utgångspunkt från det av överstyrelsen angivna lärarbehovet med av mig ovan förordad minskning av antalet icke-ordinarie lärare i kunskapsämne från sju till sex.

De särskilda sakkunniga, vilka framlagt förslag till reglering av löne- och anställningsvillkoren för vård- och ekonomipersonal vid bland annat dövstumskolorna, ha förordat, att befattningen såsom värmeledningsskötare, tillika reparatör, för vilken avlöningsförhållandena hittills reglerats genom kollektivavtal, skulle överföras till löneplanen Eo i civila icke-ordinariereglementet och där placeras i lönegraden Eo 6. Förslaget, som lämnats utan erinran av statskontoret, allmänna lönenämnden och skolöverstyrelsen, synes böra genomföras, varav följer att medel för ändamålet bör beräknas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Vid dövstumskolorna ha hittills till vård- och ekonomipersonalen hänförs vissa arvodestagare, som inneha bisysslor såsom hufvader eller portvakt. Även för dessa bör medel beräknas under nyssnämnda anslagspost.

Jag förutsätter, att den av mig vid behandlingen av avlöningsanslaget till läroanstalter för blinda förordade löner regleringen för vård- och ekonomipersonal vid nämnda läroanstalter, vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte och vid dövstumskolorna skall avse jämväl motsvarande personal vid den blivande anstalten för dövstumma med komplicerat lyte.

Med hänsyn till vad jag i det föregående anfört och då jag icke funnit anledning till annan erinran mot överstyrelsens beräkning av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, än att arvodet till skriv- och bokföringshjälp vid Brobyskolan torde kunna begränsas till 600 kronor, beräknar jag de särskilda anslagsposterna i avlöningsstaten på följande sätt. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör uppföras med förslagsvis 639,000 kronor (— 15,000), anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med förslagsvis 23,950 kronor (— 4,250), anslagsposten till avlöningar till vård- och ekonomipersonal med förslagsvis 226,500 kronor (— 13,500), anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med förslagsvis 165,000 kronor (— 3,000) och anslagsposten till rörligt tillägg med förslagsvis 140,000 kronor eller för avrundning av avlöningsanslagets slutsumma 140,550 kronor (+ 13,750). Avlöningsstatens slutsumma beräknar jag sålunda till 1,195,000 kronor, vilket innebär en minskning med 22,000 kronor.

6. Dövstumskolorna: Omkostnader.

Förslagsanslaget till omkostnader vid dövstumskolorna är för innevarande budgetår uppfört med 535,000 kronor och disponeras på sätt framgår av efterföljande sammanställning och sid. 543 f. i statsliggaren.

Skolöverstyrelsen har beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 589,000 kronor. Överstyrelsen framhåller, att överstyrelsen endast räknat med oundgängligen nödvändiga utgifter.

Detaljerna i överstyrelsens anslagsberäkning framgå av följande sammanställning, i vilken jämväl medtagits de nu för de olika ändamålen beräknade anslagsbehoven:

	För budgetåret 1941/42 anvisat belopp.	Av skol- överstyrelsen för budget- året 1942/43 föreslaget belopp.
	Kronor.	Kronor.
<i>Utgifter:</i>		
1. Sjukvård m. m. åt personal, <i>förslagsvis</i>	5,000	5,000
2. <i>Expenser:</i>		
a. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	121,000	151,000
b. Övriga <i>expenser</i>	12,000	12,000
3. <i>Övriga utgifter:</i>		
a. Undervisnings- och arbetsmateriel, <i>förslagsvis</i>	50,000	58,000
b. Inventarier och maskiner	10,000	10,000
c. Tvätt och renhållning, <i>förslagsvis</i>	15,700	17,100
d. Sjukvård åt elever och tandvård samt bad	13,800	13,800
e. Kosthåll, <i>förslagsvis</i>	234,400	253,100
f. Utackordering av elever, <i>förslagsvis</i>	100,000	105,700
g. Beklädnad för elever, <i>förslagsvis</i>	63,000	64,125
h. Flitpengar åt fortsättningsskolelever (för budgetåret 1942/43 jämväl åt skyddslingar vid arbetshemmen), <i>förslagsvis</i>	11,000	12,200
i. Parkers underhåll	1,500	1,500
j. Bibliotek	1,300	1,250
k. Livränta åt förra ägarinnan av Broby gård	2,000	2,000
4. <i>Reseersättningar, förslagsvis</i>	7,000	7,000
	Säger 647,700	713,775
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>		
1. Ersättning för värme och lyse i tjänstebostäder	7,800	8,936
2. Ersättning för tvätt åt personal	2,500	2,365
3. Ersättning för kost åt personal	50,400	60,700
4. Från fortsättningsskolan i Vänersborg försålda arbeten	42,500	47,250
5. Från fortsättningsskolan i Växjö försålda arbeten	3,000	3,000
6. Nettoinkomst från lantbruket och trädgården vid dövstumskolan å Broby gård	6,500	3,000
7. Nettoinkomst från trädgården vid upptagningskolan i Härnösand . .	—	150
	Summa 112,700	125,401
	Nettoutgift kronor 535,000	588,374
	eller avrundat	589,000.

Beträffande de särskilda posterna i omkostnadsstaten inhämtas av skolöverstyrelsens anslagsäskanden bland annat följande:

Undervisnings- och arbetsmateriel. Av den av överstyrelsen föreslagna ökningen, 8,000 kronor, belöpa 5,000 kronor respektive 2,000 kronor å dövstumskolorna i Vänersborg och Växjö. Inkomsterna av försålda arbeten har vid Vänerborgsskolan samtidigt upptagits med ett 4,750 kronor högre belopp men vid Växjöskolan med oförändrat belopp. För anstalten i Gävle har upptagits ett med 100 kronor minskat belopp, medan anslagsmedlen för övriga skolor beräknats höjda med tillhoppa 1,100 kronor.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 24 april 1942.

Närvarande:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet STERZEL.

Enligt lagrådet den 23 april 1942 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 10 april 1942, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet revisionssekreteraren Gösta Walin.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 april 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 24 april 1942 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 10 april 1942 remitterade förslaget till *lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän*, därvid föredraganden hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

T. Eliæson.